

SLOVENEK

»SLOVENEK« voja
je pošti na vsi strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 130—
za pol leta . . . 90—
za četrt leta . . . 45—
za en mesec . . . 15—
Varnostno celotno K 240—

== Sobotna izdaja: ==
za celo leto . . . K 30—
za en mesec . . . 25—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
Enostopna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka, ali sje prostori)
na enkrat . . . po K 400
uredni redni, postoma
tla . . . po K 800
Pri večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 50/50 mm K 20,
kakega vsak dan trveniti po
nedeljek in dan po praznikih
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne se sprejemajo. Ureda, telef. št. 50, uprava, št. 326.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 850 za naročnike in št. 340 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herz. 7563.

Grešna nedolžnost.

Ljubljana, 24. aprila 1920.
Danes je padlo kot žrtev brezvestnih komunističnih hujšakcev deset oseb, devet moških in petletno dekle. Hujšak Marcel Žorža je bil med demonstranti, ki so napadli policijo in dva s streli ranili; toda Marcel je stal daleč proč od pušk, proti katerim je hujškal demonstrante, da so prodrli kordon, obkolili in napadli stražo. Med mrtvimi so razen otroka in enega železničarja same žrtve hujškanja na generalno stavko, delavci, ki so šele danes vstopili v stavko. Vsa brezvestnost komunističnih prevratnih norcev se kaže v tem, da so na demonstracije vodili ženske in — otroke, čeravno so vedeli, da bo prišlo do spopadov, ker so hujškali na napad na deželno vlado. Niti »Naprej« ni prikrival te namere komunistov in je že dan prej hujškal na krvoprelitje z besedami: »... nam je pač vseeno, ali poginemo tako ali drugače... ne igrate se frivolno z življenjem delavstva.«

Danes, ko leži na mrtvaškem odru deset žrtev brezvestne hujškarije, se bodo hujšaki voditelji komunistov oblekli v obleko nedolžnih preganjancev in si liki Pilat skušali pred javnostjo oprati roke. Toda vaše roke, prevratni hujšaki, so omadeževane s krvjo žrtev, ki ste jih z lažmi nahujškali. »Naprej« se v nedeljski številki nadaljuje svoje laži, da gre za delavsko solidarnost, govori o — vladnem terorju in se v svojem licemerstvu čudi, da se rešujejo »običajni mezdni spori s puškinim kopitom in zapornimi sodniki«. Se naprej hočejo torej nepoučeni del delavstva farbat in usmiljena vredno delavstvo zlorabljati v prevratne namene. »Vendar ni še vseh dni konec,« hujška »Naprej«, ker mu menda še ni dosti dose-danjih žrtev in hlepi po novi krvi.

Gola izmišljotina je, ako »Naprej« pridiguje, da se hočejo meščanske stranke koncentrirati v vladi proti delavskemu razredu. Menda ga ni danes več človeka v našem narodu, ki bi bil proti delavskemu razredu in njegovim stremljenjem po izboljšanju gmočnega položaja. Da, koncentrirati je pa treba vse pametne ljudi proti hujškaskim zapeljivcem delavstva, ki je gonijo v smrt za pustolovske namene, v prvi vrsti delavce, ki pod terorjem hujšakcev sami največ trpe. Resnico je povedal socialist, ko je zapisal besede: »Fanatizirano ljudstvo ne presoja, ni zmerno za to, marveč drvi za frazerji, demagogi in eventuelno tudi za sleparji.« Bolj točno bi tudi nihče drugi ne mogel označiti prevratnega gibanja, ki so je pod

pretvezo mezdnih železničarskih zahtev komunistični hujšaki povzročili. Politični diletanti med slovenskimi komunisti so slišali nekaj o ruski revoluciji in ruskem boljševizmu in bi se radi »proslavili« na račun delavske krvi. Vsakdo pa vidi in vé, da se vsa naša socialna politika giblje v najmodernejših socialnih smereh, pa brez utopističnih pretiravanj, in da za kaka revolucionarna pustolovstva v naši državi ni pravega povoda. Revolucijo smo že preživeli 1918. leta in dosegli svobodo, ki se v socialnem oziru izpopolnjuje. Svoboda, kakor si jo pa predstavljajo krvi žejni ko-

munistični diletanti Golouh, dr. Lemež, Žorža i. dr., pa pomeni le svobodo za ne-kaznovano divjanje, pobijanje, pomeni le krvav absolutizem nad vsemi nekomunisti. Ti politični otroci so napravili žalosten poizkus, ki je povzročil človeške žrtve. To je bil zločin proti državi in zločin nad delavstvom, ki se mora najstrožje kaznovati. Brezvestnim hujškarijam in terorju se mora napraviti korenit konec. Predragoceno je človeško življenje, da bi se z njim igrali politični pustolovci in razširjevalci vsemogočih laži, s katerimi delajo razpoloženje za svoje hudodelstvo!

Kri je tekla.

Za včeraj so komunisti proglasili splošno politično stavko. Vrgli so med svoje pristaše geslo: Naša ura je prišla, v boj za sovjetsko republiko! Razposlali so svoje agitatorje celo med vojaštvo, se vrgli z oklici, divjo agitacijo in terorjem na delavstvo vseh obratov, da bi ga vzburlili in da bi odložilo delo. Kljub naredbi deželne vlade, da so vsa zborovanja pod vedrim nebom in vsi obhodi prepovedani, so pozvali komunisti svoje pristaše, da se zberejo pri tramvajski remizi in odkorakajo od tam pred palačo deželne vlade. Agitatorji so razširili vest, da bodo vrgli deželno vlado, se polastili oblasti in proglasili sovjetsko vlado. Včeraj okrog osmih zjutraj so se začeli zbirati pri tramvajski remizi stavkujoči, pridružila se jim je množica radovednežev, tako da se je zbralo krog 3000 ljudi, ki so se začeli pomikati po Zaloški cesti proti središču mesta. Ker je varnostna oblast hotela prihraniti prebivalstvu izgrede, s katerimi so grozili komunisti, in se izogniti vsakim žrtvam, je dala po 20 orožnikov in stražnikov zapreti cesto. Množica je mirno obstala, ljudje niso vedeli, kaj naj počnejo in treznejši so govorili, naj se razidejo po domovih.

Hujškanje.

Tedaj so začeli begati množico agitatorji, večinoma mlajši štrajkujoči: »Naprej! Česa se bojite?! Ženske naprej, v nje ne bodo streljali!« Gruča nahujškanih žensk je napolnila napol prazni prostor med množico in stražnim kordonom in je pritiskala na orožnike. Tačas so polagoma prihajale nove gručice ljudi iz mesta, večina radovednežev, in so se ustavile za hrbtom kordona. Množica, stoječa med remizo in kordonom, je udrila po stranski poti ob Ljubljani proti mestu. Imela je prosto pot pred seboj, nihče je ni oviral, mogla bi iti v mesto. Komunistični agitatorji in zapupniki so pa nahujškali množico, naj ob-

koli orožništvo, ga napade in razoroži. Zapeljani ljudje so šli od spredaj na Zaloško cesto in tako je stal kordon obkoljen od razkačenih ljudi. Mirno je stala straža, puške ob nogi; komunisti so jim najprej prigovarjali, naj potegnejo z njimi, naj jim pomagajo vreči vlado itd. Potem so jih začeli psovati, jim pljuvati v obraz, posušali so jim iztrgati orožje iz rok. Med ljudmi so neprestano tekali agitatorji in se z obeh strani, od spredaj in zadaj rinili zapeljane ljudi proti kordonu. Gneča je postajala vedno večja in grozila je nevarnost, da se redki kordon pretrga in da posamezni stražniki izginejo v toku množice, ki so jo komunisti podžigali, naj uide stražo. Stražniki so ostali mirni. Še vedno je bil čas, da bi ljudje neovirano odšli proti mestu.

Streli padejo.

Takrat sta pa iz vrst komunistov padla dva strela iz revolverjev na stražo. Komendant orožnikov je dobil kroglo v nogo, v hipu je imel poln črevelj krvi, drugi orožnik je omahnil v prah, zadet od strela zločinske roke. Orožniki so oddali v samoobrambi več salv v zrak; ko so pa nahujškane vrste kljub temu pritiskale, so padli strelj v gnečo. Nastal je divji beg na vse strani, potem grobna tišina, katero so motili kriki ubogih ranjencev, ki so padli kot žrtve komunističnih hujšakcev. Mrtvih je obležalo deset, devet moških in en otrok, ranjenih, večinoma lahko, je bilo sedemnajst oseb. Polagoma so ljudje prihajali nazaj na cesto, kjer so ležale žrtve v krvi. Iz Leonišča, garnizijske in deželne bolnice je prišla zdravniška pomoč in v naglici so prevzeli zdravniki, strežniki in usmiljene sestre ranjence. A niti sedaj, ko je smrtna groza ležala nad vsemi in so videli hujšaki ležati sadove svojega dela na cesti, niso razdivjani komunisti odnehali. »Na-

prej! To je ognjeni krst! Pred vlado!« so podžigali ljudi, vodili ženske k mrtvecem in razširjali klic po masčevanju.

Kje so pravi morilci?

Krogle niso iskale krivcev. Tudi ni cela množica kriva nesreče, ki se je zgodila. Voditelji komunistov so že cele mesece pripravljali svoje pristaše na ta krvavi dan. Podžigali so jih na krvav upor proti državi, vladi, veliki večini prebivalstva. Sola gg. Golouha, dr. Lemeža in Žorže je rodila prve sadove: Kri. Ta kri je padla na njihovo glavo, ta kri vpije po odporu vseh poštenih ljudi proti strastnim hujškacem. Upijani so svoje agitatorje z žganjem in jih poslali pred množico; nahujškali so stradalajoče ženske in jih poslali pred bajonete. Štirje goreči agitatorji so bili še popoldne tako pijani, da v neki tovarni pri izplačevanju mezde niso mogli prešteči denarja. Pravi krivci so se poskrili, niso šli pred bajonete. Voditelji so naročili iz Trbovelj skupino rudarjev, ki naj bi tvorila glavno napadalno četo. In izmed teh ubogih ljudi so padli kot žrtve skritih zločincev.

Žrtve.

Ob pol 11. je bilo v mrtvašnici dežel. ne bolnišnice šest žrtev. Petletno deklico, ki je dobila strel v glavo, je žalostni oče odnesel sam domov; enega mrtveca so prenesli v Leonišče, ena žrtev, Strniša iz Gameljnov, je pa umiral. Do 4. popoldne je bilo mogoče doznati, da so mrtvi: 1. Gorenec Franc, 31 let, strugar v kurilnici drž. železnice, Cesta na Loko 18, zadet v glavo. 2. Hočevar Jožefa, 5 let, Pod jezami 187. 3. Segadin Alojzij, delavec, Novi Vodmat 131. 4. Sterle, nadpremišnik južne železnice. 5. Toplik, kurjač južne železnice. 6. Kuhar Alojzij, 31 let, oženjen, vlakovodja južne železnice, Hrenova ulica 21. 7. Rebol, delovodja vevške papirnice. 8. Strniša, delavec, Štepanja vas. 9. Nepoznan trboveljski rudar, star krog 22 let. — Poleg navedenih sta še dva mrtva, njih identitete ni bilo mogoče ugotoviti.

Ranjeni so bili: Zalaznik Ivan, 56 let, oženjen, kovač južne železnice, Hranilnična cesta 13. — Hribernik Anton, 24 let, tovarniški delavec, Brdo, Vič 29. — Skole Martin, 30 let, delavec pivovarne Uni a, oženjen, Rudnik. — Arnsč Franc, 48 let, oženjen, tovarniški delavec pri Samassi, Tržaška cesta 27. — Ušaj Mirko, 30 let, samec, orožniški narednik, Fužine graščina. — Kuhar Alojzij, 31 let, oženjen, vlakovodja juž. železnice, Hrenova ulica 1. — Klopčar Ivan, 18 let, samec, dela ec pri Pollaku, Tomačevo. — Zor Josip, 21 let, samec, mizarski pomočnik pri Binder-

LISTEK.

Spomini starega dekleta.

Francoski spisal René Bazin, Prevel F. P. Hrast.

(Dalje.)

In tako je bilo. Mesarica je plačala fижkarja. Gospa Maraisova je »korenito« popravila po sobi in pogrnila posteljo z najboljšim parom rjuh. Dvoje mladih, njej neznanih sestanovall je pomagalo gospej Grésilovi po stopnicah. Počivala je dva dni. Ko je prišel tretjega dne zjutraj duhovnik, je našel več žensk na kolenih in neko močno starko pokoncu, ki je podpirala glavo bolnici. Na mizi poleg postelje je stal čisto majhen križec iz sadre in šopek krizantem, ki jih je bila poslala branjevka. »Ali je to Vaša hči?« je vprašal mater Moineaujevo.

»Skoro,« je odvrnila.

In to je bilo res, tako za malo Grésilovo, za mater Maraisovo, za otroka, ki je spal v zaboji, polnem volne in brez dvoma za druge tudi.

Kakšno povest bi napisal človek z dobrimi deli ubogih!

32. Zapuščena vas.

Zadnje dni septembra me je poklicalo neko nepričakovano povabilo za par dni v neki zapuščen kot bretonske obali. Moja prijateljica iz šole Jeanne, ki je vdova

in ima dvoje odrastlih hčera, mi je pisala: »Jaz sem bolna, vodila jih boš na izprehod; žalostna sem, ozdraviš me.« Sedla sem na vlak, se vozila dolgo in dospela do postaje, ki mi jo je povedala prijateljica v svojem pismu; ampak od njene hiše sem bila še daleč.

Pridevek »izgubljen« dobro označuje vas, kamor so me zvali; bila je res izgubljena med valovi morja in bretonske zemlje, daleč od železnice, daleč od vsakega količaja važnega mesta, nepoznana kopalskim gostom in ki jo zaslužio samo popotniki, ki hodijo po Bretaniji, videč z vrha dva kilometra oddaljenega griča pomol v morje in pred njim, sredi slabo porastlih travnikov in pašnikov gručo belih hiš, očitno »brez zanimivosti«. Jeanne mi jo je bila nekoč popisala.

Za malim kolodvorom me je čakal voz. Voznik ni bil izvošček po poklicu, ampak kmet, ki je imel dobre konje in veselje do gostilne in sladke kapljice in je bil pripravljen storiti za denar in če ni bilo ravno žetev, dolgo pot s postajami, ki so jo delali še daljšo. Postavil je svojo prtljago zadaj, me posadil poleg sebe na klopico in povabil — ne da bi me vprašal, če sme, misleč, da sem seveda tako gostoljubna kot on — po vrsti četvero ali petero prijateljev, ki sva jih srečala med potjo, na voz in ki nama je vsak delal kake pol ure družino. Vzela sva jih na voz pri kaki stezi in jih razložila pri drugi. — Griči in doline so se vrstile, kobila je pa tekla povsod

enakomerno. Po obeh straneh, kjer so se drgnili jermeni in vojnice, ki so se v teku dvigale in nižale, je bila kmalu vsa penasta. Možakar je bil pijan in je dremal, zibajoč se kot drevo v vetru ter pustil kobili prosto pot, gledajoč sanjavo v hladnem vetru. Pri kakem nevarnem ovinku ali pa če sva srečala kak voz, v katerega bi se bila kmalu zaletela, se je le brezbržno nasmehnil. Človek bi dejal, da mu je kaka višja sila obljubila za ta dan ali pa morda za zmerom, da se ne bo prevrnil. Menda je mislil, da je na morju, kjer ni ovinkov in drugih ovir.

»Koliko kilometrov je še?« sem ga vprašala.

»Skoro tri ali štiri ure peš.«

In ure, ki jih je bilo še enkrat toliko, so potekale eno za drugo in ozke poti, povsod nagnjene in obdane z živimi meami, ozke dolinice, pri katerih se vidi, da je voda na dnu, samo po tem, da se trava večja, tupatam obdelano polje, po gričih in gozdičih brez gradov v njih, gosposki drevoredi kakega izginulega gospoda, vse to se je vrstilo eno za drugim celo popoldne. Voznik je bil molčeh, še bolj pa strahopeten. Iz par kratkih odgovorov, ki sem jih spravila iz njega, sem videla, da je bil dober človek, da se je pa bal pokazati verno dno svojega plemena. Bal se je, da bi kdo ne izdal, bal se je nečesa, česar si nisem mogla natančno razložiti. Torej tudi na deželi vlada ista bojazljivost kakor po mestih. Morda so ženske manj oprezne in bolj

odkritosrčne.

Ko sva stopila z voznikom v neko nizko, toda čedno, prijazno gostilniško sobo, sem zapazila na desni strani kamina majhen oltarček, pribit na zad in okrašen od znotraj s pozlačenim papirjem, svinčeni vazami in školjkami, med katerimi se je dvigal kip Matere Božje. Dvoje miz, vsak s parom krasnih konj, vpreženih za voz, poln sveže detelje, se je ustavilo med vratmi, vzela z glave staromodna klobuka in stopila potem naprej. Bila sta oba bogata kmeta iz okolice, oče in sin, in reči moram, da sem videla malo kmetijskih obrazov s tako finimi in izrazitimi črtami kot sta jih imela ta dva plavalasa Bretonca. Poklicala sta kozarec ruma — Jamajkarum! — izpila na en požirek in se odpravila na pot proti domu.

Dospela sem še pred nočjo, ob uri, ko je morje bolj svetlo kot listje in skale. Jeanne se mi ni bila nalagala; pred menoj se je razprostirala široka in divja pokrajina, kakor mi je pravila: same počine in obrežje, ki ga je mehčalo in izravnavalo valovanje, in čigar lepe krive črte ne moti nobena sila, potočiči, prerastli z divjim zelenjem, požeto polje in nad vsem tem nezmerna veličina neba. Moja prijateljica stane četrt ure daleč od obali, med prvimi drevesi, ki jih burja več ne izruje, v stari gosposki hiši, ki gotovo ni imela nikdar zapravljivega gospodarja in ki se je ponasala s stolpiči, kipi in parkom naokoli.

(Dalje.)

ju, Planinska cesta 73. — Kavčič Stefan, 30 let, samec, usnjarski pomočnik pri Mergenthalerju, Selo 26. — Vrhunc Peter, 39 let, oženjen, usnjarski pomočnik pri Mergenthalerju, Selo 36. — Zidan Anton, 38 let, oženjen, delavec juž. železnice, Sp. Kašelj 29. — Hacin Ferdinand, 22 let, oženjen, delavec v tovarni za lep, Jernejeva cesta 47. — Stramšak Franc, 24 let, samec, zavirač juž. železnice, Zelena jama 105. — Ladiha Edmund, 18 let, delavec drž. železnice, Zgor. Šiška 99. — Kramar Franc, 26 let, samec, zidar Kranjske stavbinske družbe, Illova 17. — Somrak Leopold, 29 let, samec, zavirač drž. železnice, Moste 36. — Velepič Ivan, 24 let, samec, delavec pri Pollaku, Smartno-Moste 14. — Valič Ivan, 33 let, oženjen, kovač juž. železnice, glavni kolodvor, železniški voz. — Tomažič Martin, 20 let, samec, skladiščnik pri Tönniesu, Dravje 78. — Spreicer Stanislav, 31 let, oženjen, pleskar drž. železnice, Sp. Šiška, Kolodv. 185. — Šolar Leopold, 31 let, oženjen, bivši mizar — brez službe, — Poljanska cesta, baraba. — Kastelic Ernest, 19 let, samec, delavec kurilnice juž. železnice, Selo-Moste 37.

Iz dna duše moramo obžalovati te uboge ljudi, saj so družinski očetje, sino i, katerih nesreča je njih materam princisa strašno gorje. Tragična usoda padlih in trpljenje ranjenecov so grozna obtožba onih, ki so te nesrečne ljudi pogladi v smrt.

Uradno poročilo o izgrelih.

LDU Ljubljana, 24. aprila. Danes zjutraj je večja gruča stavkajočih vzlic prepovedi obdržavanja javnih shodov namestila zborovati v bližini tramvajske remize na Zaloški cesti in prirediti obhod po mestu, ki ni bil dovoljen. Varnostna oblast je v bližini Leonišča z 20 orožniki in petimi policijskimi stražniki zastavila mesto, da zabrani vkorakanje demonstrantov, po številu kakih 3000 skoraj izključno moških. Demonstrantje so nastopili nasilno, iz njih vrst sta padla 2 streli in ranila dva orožnika in enega civilista. Istočasno so navalili na orožnike, jih obkolili ter hoteli razorožiti. V tej situaciji je orožništvo uporabilo orožje in oddalo kakih 30 strel, vsled katerih je bilo 10 oseb ubitih in 21 ranjenih. Z izjemo šletne deklice, ki jo je neki moški držal v naročju, so bili zadeti sami moški.

Nato se je množica razpršila in se v posameznih gručah podala skozi mesto na prostor pred hotelom »Slona«, kjer se je nabrala množica kakih 500 po številu. Zbrano množico je nagovoril komunist Golouh, proklamiral generalno stavko v permanenti, pozval ljudi, naj se mirno razidejo in izjavil, da prevzame vso odgovornost stavkovni odbor.

Splošna stavka ni splošna.

Ljubljana, 24. aprila. Štrajk v Ljubljani ni splošen. Delajo v plinarni, elektrarni, v Pollakovi tovarnici in po mnogih drugih obratih. Tobačna tovarna ne dela, ker ima delavstvo ob sobotah prsto. Pred sodiščem se bo moral zagovarjati Brezar Valentin, kateri je v Pollakovi tovarnici pobral vse ključke, rekoč: »Pri moji duši, da ne boste delali! Dela se tudi v Bonačevi kartonažni tovarnici. Ponoči so redno vozili vlaki. Vlaki vozijo na gorenjski, dolenski, vrhniški, kamniški, logaški progi in proti Mariboru in Zagrebu. Prvi vlak proti Mariboru je vozil kot strojevodja policijski komisar Kalčević, kateri ga je tudi srečno pripeljal v Ljubljano nazaj.

TRŽIČ — DANES DELAJ

Tržič, 24. aprila. (Ob pol 8. uri zjutraj.) Danes ob 7. uri zjutraj se je po vseh tovarnah začelo delo. Krščansko-socialno delavstvo je šlo kompaktno na delo. Tudi v tovarni Kozina dela krščansko delavstvo, medtem ko komunisti štrajkajo. Komunist Kosmač preti z nasiljem vsem, ki gre na delo. V predilnici, kjer se delo prične še le ob pol 8. uri se je kršč. delavstvo tudi zbralo pred tovarno, da gre na delo. V tej tovarni imajo večino komunisti, ki hočejo stavkati in groze. V tovarni Mally tako v čevljarini kakor tudi v strojarni je delavstvo šlo na delo. V papirnici Moline se dela. Prav tako so šli na delo v tovarni Klotutar, v gospodarski zadrugi ter drugih manjših podjetjih. Že sedaj se more trditi, da se je v Tržiču vsled zavednosti krščansko-socialnega delavstva splošna stavka izjalovila. Občinstvo je ogorčeno proti štrajkujočim, ki niti vsi ne vedo, za kaj gre.

NA JESENICAH.

Jesenice, 24. aprila (ob 1/2 7). Delavstvo jeseniških tovarn je danes ob 6. uri šlo na delo. Doslej ni nobenega nemira in nereda.

V MARIBORU.

LDU Maribor, 24. aprila. Položaj je danes neizpremenjen. Nikjer se ne opaja, da se tridnevna splošna stavka, ki je bila proglašena za danes v Mariboru, tudi dejansko izvaja. Omejeni promet se vrši v re-

du. Vlaki proti Ljubljani, proti Čakovcu in na Koroško so bili danes odpravljani; vlak proti Radgoni se še pripravlja. Na delo se je vrnilo že tudi nekoliko komunistov. Pri raznih komunističnih voditeljih so se vršile preiskave. Delo v tiskarnah se ni prekinilo. V mestu vlada popolni mir in red.

V TRBOVLJAH.

V Trbovlje je dospelo vojaštvo. V celem revirju vlada popoln red in mir.

V VEVČAH.

Vevče, 24. aprila (ob 3/4 12). Delavstvo v vevški papirnici dela nemoteno.

KRANJ.

V Kranju se je v soboto po večini posod obratovalo. Mir se ni kalil.

VRHNIKA.

Na Vrhniki je delavstvo šlo na delo in mirno delalo, ne meneč se za komunistično generalno stavko.

Po došlih poročilih je komunistična agitacija za generalno stavko doživela strahovito blamažo. Večji del delavstva se ne meni za hujskarijo komunističnih agentov.

Vsako zbiranje prepovedano.

LDU Ljubljana, 24. aprila. Deželna vlada je odredila in dala razglasiti: 1. da je vsako zbiranje v gručah prepovedano; 2. po deseti uri zvečer ne sme biti nihče več na ulici; 3. hišna vrata se morajo zapreti ob 20. uri zvečer, gostilne in kavarne ob 21. uri, vsi drugi javni lokali ob tričetrt na 22. uro.

Štuka železničarjev.

URADNO POROČILO.

LDU Ljubljana, 24. aprila. Uradno se poroča: Državna železnica nadaljuje gladko z zmanjšanim normalnim prometom skoro na vseh svojih progah. Na južni železnici je vpostavljen promet tudi na stranskih progah, tako vozijo vrhniški, rogaški, poljanski vlaki, nadalje v Slov. Bistrico, na Koroško in iz Maribora v Špilje. Iz Logatca so prišli dosedaj trije živilski vlaki za Avstrijo, predvčeršnjim eden, večeraj dva. Iz Maribora je že odšel 1 živilski vlak v Špilje. Ves ta promet se vrši gladko. Oviro je našel le vlak, ki je odšel večeraj ob enajstih dopoldne iz Maribora proti Ljubljani. Na Zidanem mostu je bilo zbrano delavstvo, ki je grozilo, ker so varnostni organi zaprli tri kolovodje, ki jih je ta vlak vzel s seboj. Na tir med Zidanim mostom in Hrastnikom so stavkujoči navalili ovire, hlode in skale, katero je vlakospremno osebo moral sproti odstranjevati. Pred Hrastnikom je bil vlak napaden od večje trume s kamni in streli, narkar je vojaška posadka vlaka streljala na napadalce. Ko je došel vlak v Trbovlje, je bila tamošnja postaja zasedena od stavkajočih, ki so bili oboroženi — imeli so v okolici kolodvora postavljene tudi strojevice — in niso hoteli dopustiti, da bi vlak nadljeval vožnjo. Tračnica je bila iztrgana. Taktnemu postopanju vlakospremnega osebja se je posrečilo pomiriti nasčuvane stavkujoče in jih pregovoriti, da puste vlak neoviran in da popravijo iztrgane tračnice. Vlak je potem nemoteno nadljeval vožnjo in dospel danes zjutraj okoli druge ure v Ljubljano. V Trbovljah so stavkujoči iztrgali tudi tračnico pred in za tamkaj sloječim živilskim vlakom ter oplenili par vagonov.

Davi sta odšla dva vlaka z vojaškimi posadkami iz Ljubljane in iz Celja v premožovni revir, da se zajamčijo varnost in poprave na progi. Vojaštvo je že dopoldne dospelo tja in v kratkem času upostavilo mir in red. Iz Zagreba pelje danes ekspresni vlak, iz Maribora osebni vlak proti Ljubljani.

LDU Maribor, 23. aprila. Snoči se je vršil sestanek članov Zveze jugoslovenskih železničarjev, kjer je bil naznanjen sklep zaupnikov, po katerem se imajo danes povrniti vsi člani Zveze na delo. V utemeljevanju tega sklepa se naglašja, da je Zveza sicer simpatizirala s stavko in se tudi aktivno udeležila, dokler je imela stavka značaj mezdne gibanja. Ker pa je komunist Perdan v Ljubljani javno izjavil, da je stavka političnega značaja in znači preizkušnjo moči, Zveza ni mogla slediti komunistom na njihovi protidržavni poti, ter stopi iz svoje pasivnosti. Sestanku je prisostvovalo tudi nekoliko komunistov, ki so kasneje izjavili, da je kocka padla in da prične sedaj boj do skrajnosti. — Danes se je priglasilo na glavnem kolodvoru po došlih informacijah približno 400 železničarjev na delo, da se je omejeni promet mogel že pričeti. — Okrog 11. ure je odpeljal en vlak proti Ljubljani. Osebni vlak, ki je odšel iz Ljubljane večeraj, je došel v Maribor brez vsakega incidenta ob polnoči. Danes popoldne okrog šestih je došel zopet en vlak iz Ljubljane. Jutri zjutraj ob 5. uri odide oseb-

ni vlak na Koroško do Grabštajna, ob 9. uri zjutraj pa osebni vlak proti Ljubljani.

LDU Maribor, 23. aprila. Kakor poroča »Marburger Zeitung«, sta komunistična voditelja Wallisch in Nachtigall neznano kam izginila.

POGAJANJA — KO NASTOPIJO SLUŽBO.

LDU Belgrad, 23. aprila. Minister za socialno politiko dr. Djuro Surmin je posetil ministra za promet dr. Korošca in mu sporočil, da je Savez saobračajnih i transportnih radnikov i službenika v Jugoslaviji zahteval od njega posredovanja v svrhu pričetka pogajanj. Na podlagi tega je minister za socialno politiko prosil ministra za promet, naj mu izjavi, pod kakimi pogoji bi se mogla pogajanja pričeti in na kakih podlagi. Minister za promet je izjavil, da je potrebno, da se vsi železničarji in uslužbenici takoj vrnejo na delo in čim bodo to storili, pristaja na to, da prične pogajanja z delegati železničarjev z ozirom na njihove materialne zahteve.

Primiti zločince in kriuce!

Kdo je hotel krvi.

Česar smo se bali cel čas, odkar traja to komunistično gibanje, se je večeraj zjutraj zgodilo. Skozi vse dni smo rotili delavstvo, naj bo mirno, naj ne naseda hujskarijam komunističnih voditeljev. Toda furija sovraštva in strasti, razpaljena po naravnost gorostasnih govoricah, ki so jih širili komunisti, je šla dalje. Poleg železničarjev so zavedli v stavko tudi del ostalega delavstva, ki je verjelo besedičenju plačanih agentov. Velika večina delavstva v Sloveniji je stavki nasprotna. Celo na Jesenicah je delavstvo danes šlo na delo; enako večji del delavstva v Tržiču, delavstvo v Vevčah je delalo. Tudi ljubljanskega delavstva velik del ni hotel o stavki ničesar slišati. Zato pa so se komunisti s toliko večjo strastjo vrgli na obrate, kjer imajo večino. S silo in lažjo so obdelovali komunistični plačani agenti ljudi, naj gredo v štrajk.

Hoteli so večeraj razviti vso svojo moč, se polastiti vlade in začeti krvavo vladno po proslulih vzgledih z Ogrskega. Čisto odkrito so govorili med seboj, da bodo vrgli vladno ter proglasili sovjetsko republiko.

Prijatelj nam poroča o tem:

V Trbovljah vprašam delavce, čemu stavkajo. Dobim odgovor: »Zato, da se vpostavi republika sovetov. V Ljubljani imamo že našo (sovjetsko) vladno, sedaj moramo pa to izvesti tudi v Trbovljah.« V Ljubljani pa govore, da jim pridejo iz Trbovelj na pomoč rudarji, da vzamejo komunisti v roke vladno. Iz vsega tega se vidi, da gre tu za političen preobrat, ki je bil vnaprej dogovorjen in pripravljen.

Tako naš dopisnik. V Ljubljani smo zadnje dni čuli komunisti, ki je govoril: »Čakajte! V nekaj dneh bo v Ljubljani kri špricala dva metra visoko.« Večeraj še so govorili, da gredo na vladno ter mesto sedanje vlade proglase komunistično.

Ker je vlada postopala s komunisti skozi več ko leden dni skrajno previdno in obzirno, da prepreči vsak spopad in vsako prelivanje krvi, je vsled tega komunistom zrasel greben. Menili so, da je to le slabost vlade, ko je bila v resnici le velika človekoljubnost. Mi smo svarili delavstvo pred posledicami komunističnih hujskarij. Toda ti so se delali gospodarje in so se rogali vsemu.

V svoji bujni domišljiji so že naslikali komunistično sovjetsko vladno. Obljubili so, da so že izbrana drevesa, na katerih bodo viseli oni delavci in železničarji, ki so šli na delo. S takim terorizmom so nastopali, nastopajo še sedaj ter hočejo na ta način prestrašiti plašljivce in jih odvrgniti od dela.

Natančno so že dogovorili muke in sredstva, s katerimi bodo pred smrtjo mučili njim neljube osebe. S strastno agitacijo in plaketskim lažmi so vzbujali sovraštvo proti duhovnom in cerkvi.

V tem opisanem razpoloženju se je zbrala večeraj zjutraj množica stavkajočih pred tramvajsko remizo, da od tod odkoraka v mesto pred deželno vladno ter tam vzpostavi komunistično diktaturo. In kakor navadno, so se največji hujskači, kakor Zoraga, skrili lepo množici za hrbet ter od zadaj hujskali, medtem ko so spredaj ostali le mladi, zapeljani ljudje, ženske ali radevedneži. In ti so postali žrtve strel.

Zoraga je izginil zopet, Golouh je hotel pred Slona, mrtve žrtve pa leže v mrtvašnici ter kličejo k nebu po maščevanju nad zločinci, ki so uničili njihovo življenje in srečo njih družin.

Politične novice.

+ JDS in komunisti. Ljubljanski župan g. dr. Tavčar piše v »Slov. Narodu«: »Istotako je neverjetna, skozi in skozi

gnila abnormalnost, če smo morali doživeti, da je v mestni posvečevalnici zagrebški prodrl župan komunist, in to s pomočjo JDS. To je nekaj takega, kar se zdi človeku, da ne more biti, da bi ne smelo biti! Ali naj je JDS podobna ženska, ki se vsakemu ponuja? Ali naj ta stranka pri svojih nastopih zatve vsa svoja načela, brez katerih dihati ne more? Ali naj končno doživimo, da se bo JDS bratila in ličala s komunisti ter jim s svojo močjo pripomogla, da splezajo kvišku? Ali naj da JDS komunistom pečec v roko, da bodo z njim razmislili našo jugoslovensko državo? — Če človek take pripetljaje premišluje, zastaja mu pamet, ker končno JDS vendar ni čunja, s katero bi se smela obrisati vsaka deska! Ne rečem drugega, to pa rečem z lahko vestjo: če bi se kaj takega pripetilo v Sloveniji, potem naša stranka lahko prešteje minute, katere bo še mogla presopsti! — Že svoj čas je bila Pribičevićeva misel, navezati to stranko na socialno demokracijo, nesrečna. Kdor pa jo hoče navezati na komuniste, ta je politik, ki nosi na obeh očeh neozdravljivo črno mreno! O tem pač ni treba še kaj več govoriti! — Za politično vzgojo našega ljudstva in za zdravo resnobno politično delo pomeni taka avtokritika velik korak naprej.

+ Zgolj hujskarija. Na draginjski anketi 8. aprila so se zastopniki raznih organizacij posvečevali med drugim tudi o smernicah za preosnovanje cele prehranjevalne službe po novi žetvi, da se zagotove življenjske potrebe za celo leto in se prehrana pravično razdeli. Centralna vlada se je s tem vprašanjem bavila in, da doseže ta namen, ustanovila osrednjo zadrugo za oskrbo pasivnih pokrajin in za izvoz v inostranstvo. S tem bo konec izvoznim posameznikom, s katerimi se je delala korupcija. Vsak pošten državljani, ki mu ni za hujskarijo, mora tako akcijo samo pozdraviti. »Jugoslavija« je pa poročilo o tej vladni ustanovi na delo naslov: »Novo korito«. Iz tega se vidi, koliko resnosti je pripisovati listu, ki ne zna ločiti stvarne kritike od hujskarije.

+ Komunistična agitacija ni le zlobna, ampak za vsakega razsodnega človeka tudi skrajno neumna. Ponekod so zaupniki komunističnih organizacij tirali ljudi v stavko z lažmi, ki bi jih pameten človek lahko z rokami prijel. Govorili so, da je vlada ustavila penzije vpokojencem, da bodo le delavci sami morali prispevati v bolniško blagajno, da se bodo znižale plače itd. In so se dobili ljudje, ki so to verjeli. Če imajo komunisti res samo take ljudi za seboj, potem lahko rečemo, da je en del komunistične armade: armada lažnikov, drugi pa armada bedakov.

Dnevne novice.

— Koga napadajo komunisti. Ko so ležali danes zjutraj na Zaloški cesti mrtvi in ranjeni, je g. konsistorijalni svetnik Janez Kalan prišel iz Leonišča podeljevati umirajočim zakrament sv. olja. Več komunistov in žensk ga je napadlo, ko se je sklanjal nad umirajočim možem in ga obsulo s psovkami: »Kaj delaš tu? Ubijte f...!« Začeli so ga biti s pestmi, neka ženska ga je s palico udarila po glavi, da mu je kri obilila tilnik. Kričala je: »Štirinajst let nisem bila pri spovedi, dvanaest let nisem bila v cerkvi, in ne pojdem nikdar več.« G. svetnik je omahnil, ne da bi se branil, na tla in tolpa bi ga bila še tepla, da se ni zdravnik g. dr. Krajc potegnil zanj in ga dal prenesti v Leonišče. Usmiljene sestre, ki so obvezovale ranjence, je par kreatur opljuvalo in obkladalo s prtički, ki so v rabi za propale ženske. Komunisti so hoteli napasti tudi dr. Krajca, ki je prihitel, da nudi zdravniško pomoč ranjencem. Razdivjanim ljudem ni mogoče zameriti, saj sami ne vedo, kaj delajo. Težko odgovornost nosijo oni, ki so jih tega učili in jim iztrgali iz duš vsako plemenito misel.

— Iz Tržiča. V ponedeljek 19. t. m. je sklicala Delavska zveza sestanek, ki je bil izborni obisk. Pred polno dvorano v Domu je govoril g. učitelj Vider o socialnih bojih prejšnjih in sedanjega časa. Razpravljalo se je o proslavi prvega majnika. Na poročilo g. visokošolca Umeta se je sklenilo sodelovati pri ustanovitvi podružnice Jugoslovenske Matice.

— Za Boris Mírana so darovali: prof. J. D. 30 K.; učiteljice štirirazrednice v Boh. Srednji vasi 40; neimenovani duhovnik nad Kranjem 20 K. — Za stanarino Nevartno obstoji namreč, da nam mili belolasi pesnik zgine brez sledu v kaki dunajski bolnišnici! Vsi, ki darujete, zavedajte se, da pomagajte pisati zadnje poglavje slovstvene zgodovine o Borisu Míranu! — Prispevke sprejema: F. S. Šegula, župnik v P. Pragersko.

— Okrajno mariborsko učiteljsko društvo je soglasno vsprejelo resolucijo sledeče vsebine: Vse učiteljstvo v Sloveniji se združi v eno samo stanovsko organizacijo. »Slomškova zveza« pa naj še nadalje obstoja kot kulturna organizacija.

— **Od Drave.** Ker gre radi bolezniki g. Mih. Kristovič, župnik na Remšniku v pokoj, pride s 1. majem tja za provizorja g. Vid Pavlič, kaplan na Muti.

— **Tujsko-prometne vesti iz Kranjske gore.** Na Bledu, ob Vrbskem in Blaškem jezeru je opaziti letos močno gibanje za sprejem letoviščnikov in turistov. Tudi v Gorenji Savski dolini se opaža nekaj sličnega in upati je, da se bode letos tudi že Kranjska gora, ta idilični kraj pod »Slovenskimi Dolomiti« pripravlja, da sprejme zopet svoje stare in nove goste. — Bivše »Olepeševalno društvo« je izgubilo sicer po svojem ustanovniku in dolgoletnemu izbornem voditelju, odišlem dr. med. Tičarju premnogo, toda upati je, da se bode društvo tudi po njegovem odhodu skušalo dvigniti in postaviti Kranjsko goro na ono stopnjo slovenskih letovišč, ki ga po svoji izborni legi in naravni oblagodarnosti zasluži. Novi odbor društva, ki se je preobrazilo v Prometno društvo, je na delu, da čim preje očisti Kranjsko goro in okolico nečistih hotelov in gostilen, da prenovi izprehajališča in popravi pota ter jih nanovo markira. Upati je, da se tudi nanovo premosti Piščenca v Babi. — Vsem ljubljanskim letoviščnikom, ki ljubijo tiho gorsko naravo bolj kot šumno letoviško življenje, priporočamo Kranjsko goro tudi zaradi tega, ker bo vsled zmernejših cen tudi uradniški in sploh srednjim slojem mogoče priti na Gorenjskem do prijetnega letovišča.

— **Pomanjkanje zdravnikov na deželi.** Od preobrata sem je bilo v Uradnem listu in v dnevnikih razpisano veliko število okrajnih in okrožnih zdravniških služb v naši ožji domovini, na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem, a le praj majhno število teh služb je bilo mogoče zasesti. Poznavalcem razmer je znano, da najdejo praktični zdravniki na deželi večinoma dosti ugodnejše eksistenčne razmere kakor v mestu, saj niso redki slučajji, da so si zdravniki na deželi ustanovili prav dobro materijelno stanje. Toda vkljub temu silijo vsi mladi zdravniki v mesta. Posebno v Ljubljani in v Mariboru je že zdravnikov dosti preveč. Ta beg v mesta je tudi ena težko razumljivih posledic vojske. Kakor čujemo, povzročujejo te razmere našim oblastim resne skrbi. Na deželi raste nezadovoljstvo; iz raznih krajev in občin prihajajo obupni klici, naj se jim vendar daja zdravnika, okrajna glavarstva pa se pri tožujejo, da ni moč uspešno nastopati proti epidemijam. Če že ne skrb za splošno bagostanje domovine, bi morali lastni interesi siliti zdravnike, da se potegujejo tudi za službe na deželi. Če se dosedanje razmere v kratkem ne izpremenijo, ne bo preostalo drugega, kakor da se v deželo pokličejo inozemski zdravniki, seveda v provizorični lastnosti, kakor se to že dogaja v Srbiji in na Hrvaškem. Kajti v skrbi za obbolele svoje pri odvrčanju epidemij, ki ogrožajo prebivalstvo, se ne hajo narodni oziri. Občinam na deželi je ljubše, da imajo tujega zdravnika, kakor da bi ne imele nobenega. Če bo na ta način v deželo prišla nevspešna konkurenca, ne bo to krivda naših oblastí, ki imajo predvsem skrbeti za interese prebivalstva in za zdravstveno blagostanje celokupnega naroda. Mladi slovenski zdravniki naj bi resno preudarili te razmere.

— **Divjega petelina ustrelil.** Krasnega divjega petelina je ustrelil v četrtek dne 15. aprila preč. g. Janko Širec, župnik v Stoprcih, v svojem lovskem revirju na Donacki gori pri Rogatcu. Za te kraje je to izredna posebnost.

— **Zgodnja košnja.** Jeklin v Gorenjahu, občina Sp. Koseze pri Moravčah, je že v ponedeljek pred sv. Jurijem pokosil prvič svoj v dolinici pod močnim studencem ležeči travnik in mrvo posušil v kozolcu. Dejal je, ko bi še en teden čakal, bi bila pa trava že poležena. Tam kosi navadno po šestkrat na leto. Tako visoke trave o sv. Juriju že stari ljudje malokdaj pomnijo. Sploh vsa letina prav lepo kaže. Po starem kmečkem pregovoru ima biti o sv. Juriju žito tako veliko, da se vrana v njem skriva. Letos bi se pa že krava skrila v žitu. Rž že klasi tudi po hribih. Sadje pa cvete, kakor včasih majnika. Letos vse cvete. Vtahnili sem odrezano jabolčno vejico v zemljo na vrtu, pa se je razcvetela. Ako nas Bog obvaruje slane še ob Trjacihi, potem upajmo na dobro letino. Samo, da bi znali dobro gospodariti s pridelki. Včasih pa toča že v kašči spravljeno žetev potolče. Ta toča so papirnatke izvoznice, ki so uničile lani vso žetev v Jugoslaviji.

— **Tatovi so pokradli pri škafarju** Zaboršanu, občina Prevoje pri Lukovici za 10.000 K vrednosti. Tatovom so že na sledu.

— **Boj med tihotapci in orožniki.** Pred ljubljansko deželno sodnijo se zagovarjajo Anton Tavčar in Franc Tavčar iz Zg. Šetina. Obtožba izhaja: Barba Bičak iz Novakova je naprosila Franceta Kokalja,

Lanišarjevega Jurija, Andreja, Antona in Franceta Tavčar, da ji pripeljejo iz Zapotnice preko demarkacijske črte kupljenega konja. Zvečer 25. marca 1920 so se podali omenjeni v Zapotnico in odpeljali konja. V Gor. Šetinih so počivali in jih je takoj pri pogovoru slišala orožniška patrulja, obstoječa iz Petra Molec in Jos. Hrovatič. Ko so se tihotapci odpravili na pot, sta ju pozvala orožnika, da naj obstoje in ker sta se jim dala spoznati, je vrgl Jurij Tavčar prvi apno Molcu v oko, da bi ga oslepil. Molec je pripravljeno puško sprožil in prestrelil Juriju Tavčarju srce, da je obležal precej mrtev. Ostali njegovi tovariši so pričeli na to streljati na orožnika, katera sta s streljanjem odgovorila. Tihotapci so oddali najmanj 25 strelcev. Obtožba zahteva, naj se obtožena spoznata krivima hudodelstva težke telesne poškodbe v smislu § 155 a. k. z. in poskusa pregreška v smislu § 94. srb. kaz. zakon in naj se kaznujeta po § 155. k. z. V razpravi pripoznata obtožena, da sta res spremljevala konja, da pa nista streljala. Državni pravdnik g. dr. Ogoreutz predlaga ostro kazen, da bi se takšne žalostni pojavi več ne ponavljali. Prvomestnik nadsvetnik Vrednjak razglasi sodbo, s katero se obsodita Anton in Franc Tavčar vsak na 15 mesecev težke ječe.

Ljubljanske novice.

lj **Predstava »Otroška tragedija«** odpovedana. Vsled vladnega razglasa, da po 10. uri zvečer ne sme biti nihče na cesti, smo odpovedali predstavo »Otroška tragedija«, ki bi se imela vršiti danes zvečer na Ljudskem odru. Predstava se bo vršila pozneje; vstopnice, ki so že kupljene, veljajo za tedaj. — Vodstvo.

lj **Občni zbor »Slovenske Straže«**, ki bi se imel vršiti v ponedeljek 26. t. m. je preložen na poznejši čas.

lj **Seja »Zveze služkinj«** se vrši v ponedeljek 26. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje. Pozivljajo se članice odbora, da se seje zanesljivo udeležijo. Točnost naj se upošteva. Predsednica. (k)

lj **Državni in zasebni uradniki!** Uradniška predstava »Rusalka« se vrši v četrtek, dne 27. aprila ob pol 8. zvečer. Vstopnice se dobé v društveni pisarni.

lj **Na državni obrtni šoli v Ljubljani** se prične II. delni tečaj za izobrazbo učiteljev risanja na obrtnih nadaljevalnih šolah v ponedeljek, dne 3. maja t. l. Oni g. učitelji in učiteljice, ki so vložili prošnje za sprejem, naj se zgledajo ta dan ob 8. uri v ravnateljevi pisarni. navedenega zavoda.

lj **Pevsko društvo »Slavec«**. Redne pevske vaje se vrše odslej vsako sredo ob pol osmih zvečer za ženski zbor in vsak petek ob osmih zvečer za moški zbor. One pevke in pevce, kateri žele na novo pristopiti v pevski zbor, vabimo, da se zglase tekom prihodnjega tedna ob navedenih dneh in času v društvenih prostorih v Narodnem domu (I. nadstropje, levo). (k)

lj **Uradniška predstava.** V torek, 27. t. m. se vrši uradniška predstava v opernem gledališču. Na sporedu je »Rusalka«. Vstopnice po znižanih cenah oddaja »Društvo zasebnega uradništva«.

lj **Trgovskim nastavljenecem!** V Zvezi trgovskih nastavljenecv so bili organizirani vsi neglede na politično prepričanje. Prvotno je bila ta organizacija popolnoma samostojna, strogo strokovna, zato smo našli vsi mesto v njej in smo vsi delali za njo. Pod vplivom gotovih krogov je pa Zveza zapustila prvotno strokovno stališče in se je proti volji velikega dela članov priključila komunistični strokovni komisiji. S tem je organizacija izgubila svoj lepi prvotni cilj, boriti se za pravice trg. nastavljenecv in za jamčiti svojim članom pošteno plačo za pošteno delo. Komunisti so, kot smo videli, izrabili trg. nastavljenecv za svoje politične prevratne namene in jih pozvali, naj stopijo v političen štrajk. Izjaviti moramo, da so storili gotovi neodgovorni elementi na lastno pest, brez privoljenja in proti volji ogromne večine tovarišev. Da se pogovorimo, kako stališče naj zavzamemo napram napadu, ki so ga ti ljudje pod firmo »Zveze« izvršili na naše politično prepričanje, vabimo vse krščanskomisloče tovariše, da se udeležijo sestanka trg. nastavljenecv, ki se vrši v ponedeljek ob pol 7. uri zvečer v Jugoslovanski tiskarni, III. nadst. Vsakdo naj se zaveda, da za trgovskega nastavljenca ni mesta v organizaciji, ki zastavlja stanovske zadeve in v prvi vrsti ruje proti državi in vsemu gospodarstvu. Nastavljenci.

lj **Iz tajne seje občinskega sveta.** Občinski svet je v svoji zadnji seji ugodil temle prošnjam: Tvrdke Vojnovič za podelitev koncesije za trgovino s elektrotehničnimi predmeti, Mihaela Simončiča za koncesijo za prodajo mašnih knjiž Josipa Čemažarja

za litografsko koncesijo, Dragotina Krakerja za prodajo čaja na Vodnikovem trgu, Ursule Klančarjeve za izkuh v Kolizeju, Štefan Bergantovih dedičev za prenos gostilniške koncesije, Petra Krischa za prenos gostilniške koncesije in točenja vina čez ulico in Karoline Moharjeve za stari-narsko koncesijo, prošnja Roze Schweigerjeve za zobotehniško koncesijo pa je odklonil. — Ustanove mestne občine ljubljanske po 100 K za dijake ljubljanske realke so se podelile dijakom: Antonu Razingirju, Borisu Ozmecu in Albinu Veselu. — Ustanove za obisk Obrtne šole v znesku letnih 250 K sta se podelili Alojziju Dolinarju in Gabrijelu Justinu, ustanove za obiskovalce tukajšnje državne obrtne šole v znesku po 100 K pa Josipu Sattlerju, Leopoldu Bizlaju, Rikardu Terpinu, Ernestini Zupskovi in Veri Humkovi.

lj **Javno brezplačno cepljenje zoper koze** vršilo se bode v Mestnem domu v sredo 5. in 12. laja 1920 ter petek 7. in 14. maja; za Sp. Šiško v torek 4. maja 1920 v ljudski šoli; za Vodmat v ponedeljek 3. maja 1920 v mestni ubožnici; za barje v ponedeljek 10. maja 1920 v barjanski šoli. Cepljenje se prične vsakokrat ob 4. uri popoldne. Vsi starši, kojih otroci še niso cepljeni, se pozivljajo, da jih prinese k cepljenju in pa k pregledu cepljenecv, ki se vrši teden dni kasneje na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu se bodo izdajala spričevala o cepljenju, ki so potrebna pri sprejemu otrok v ljudsko šolo. Podrobnosti so razvidne iz razglasov, ki so nabiti po mestu in pa na mestni deski.

lj **Ker je pretepel 17 letno Frančiško** Gradišar, stanujočo na Rimski cesti in ob tisti priliki rekel: Če bi jo prav ubil, bi je ne bilo nič škoda in ker je kupil od Ivane Grunda ukradeni fer-men, katerega je prodal naprej Ivanu Štembonu, je obsodil okrajni sodnik Avsec Franca Povheta v 4 dni zapore.

Gospodarsko.

g **Pogoji za nakup deviz.** Vladni postopek za odobrenje nakupa deviz v vrednosti preko 100.000 francoskih frankov, kakor tudi deviz za osebne potrebe, je določen v zmislu sklepa ministrskega sveta od 19. marca t. l. in pravilnika finančnega ministrstva. Finančno ministstvo odreja, da se morajo pri zahtevi deviz za potrebe trgovskega uvoza predložiti poleg prošnje: za blago, uvoženo na gotovo mesto od 1. januarja 1920 povedom predložiti prošnje: 1. spričevalo o državljanstvu, 2. spričevalo o protokoliranju tvrdke, ki se predloži samo enkrat in sicer povodom prve prošnje, 3. spričevalo trgovske zbornice, v katere delokrog spada dotična tvrdka, o obrtu pred vojno, ali je dotična tvrdka tedaj obstojala, in ali bi po mnenju zbornice bilo potrebno odobriti izdajanje zahtevanih deviz z ozirom na sedanje delo in solidnost prodajnih cen dotične tvrdke, 4. izvleček iz knjig, s katerim se potrjuje obstoj dolgova za uvoženo blago, potrjen od principala s posebno izjavo, da se istinitost poročila potrjuje, kakor tudi odobrava vsak čas pregled knjig po osebah, ki bi bile radi tega poslane od finančnega ministrstva, 5. izjava v prošnji sami o tem, ali se razpolaga z devizami ali valutami, v kaki količini po monetah, 6. spričevalo pristojne davčne oblasti o predloženih izjavi za določitev davka na podlagi poslednje navedbe, kakor tudi o položenu vsoti, ki bi se imela do tega časa položiti na račun davka. — b) za blago, ki se ima šele uvoziti: 1. spričevalo o državljanstvu, 2. spričevalo trgovske zbornice o protokoliranju tvrdke, ki se predloži samo enkrat, in sicer povodom prve prošnje, 3. spričevalo trgovske zbornice, v katere delokrog dotična tvrdka spada, o obrtu pred vojno, ali je dotična tvrdka tedaj obstojala, in ali bi po mnenju zbornice bilo potrebno odobriti izdajanje zahtevanih deviz z ozirom na današnje delo obrti in solidnost prodajnih cen dotične tvrdke, 4. seznam blaga, ki se ima uvoziti in ki ni prepovedan s sklepom ministrskega sveta od 19. marca t. l., 5. izjava v prošnji sami o tem ali se razpolaga z devizami ali valutami, v kaki količini po monetah, 6. spričevalo pristojne davčne oblasti o predloženih izjavi za določitev davka na podlagi poslednje navedbe, kakor tudi o položenu svotah, ki bi se imela do tega časa na račun davka položiti. c) za osebne potrebe: Za primere, ki niso predvideni v pravilniku finančnega ministrstva se mora v prošnji navesti: 1. spričevalo o državljanstvu, 2. dokaz, iz katerega se more nedvomljivo razvideti potreba in opravičenost za izdajanje deviz. Za odobrenja v iznosu 3000 francoskih frankov ali odgovarjajoče vsote na podlagi paritete se objavi odlok generalnega inšpektorata od 21. aprila 1920. Podpisan minister za finance dr. Velizar Jankovič.

Prosveta.

pr **Cerkveno pesmarico za mladi-** no. Glasovi. Priredil Stanka Premrl. Založila Jugoslovanska knjizarna. Ce-

na z doklado vred 7 K 20 vin. To so glasovi k Premrlovi cerkveni pesmarici za mladino; partitura je bila izšla že pred leti med vojno in stane z doklado vred 14 K 40 vin. Več o pesmarici, ki bo tudi izborno služila kot prva podlaga upeljavi ljudskemu petju, ki se namerava upeljati tudi v naše cerkve, bomo še spregovorili. Za danes jo samo priporočamo.

Najnovejša poročila.

KONCENTRACIJSKA VLADA.

LDU Beograd, 24. aprila. Snoči je bil pod predsedstvom regenta Aleksandra na dvoru sastanek nekaterih članov vlade in zastopnikov opozicije. Na tej konferenci sta se vlada in opozicijske skupine sporazumeli glede sestave koncentracijskega kabineta. — V tukajšnjih političnih krogih, ki so blizu dvora, se trdi, da je vprašanje koncentracijske vlade zadeva, ki se mora rešiti še danes ali najkasneje jutri, ker to zahtevajo interesi države, ki se nahaja v nevarnosti. Na tem sestanku, na katerem je v pogajanja posegel tudi regent Aleksander, sta obe stranki kazali veliko popustljivost. Do jutri bo izgotovljena lista članov, ki stopijo v novo vlado.

POLOŽAJ O ŠTRAJKU.

LDU Beograd, 23. aprila. Iz Belgrada so se včeraj odpeljali vlaki v vseh smereh, dospeli pa so po en vlak iz Niša, Novega Sada in Zagreba. Jutraj je odšel po en vlak v Niš, popoldne pa po eden v Novi Sad in Zagreb. Včeraj se je vse železniško osebje ravnateljstva v Subotici javilo na delo. V območju ravnateljstva je promet popolnoma vzpostavljen. Po poročilih sarajevskega ravnateljstva se je včeraj prijavilo v Sarajevu na delo preko tisoč delavcev in nameščencev. Osebe kurilnice se je skoraj polnoštevilno prijavilo v službo. Vse kaže, da se danes ali jutri povrne vse stavkujoče osebje na delo. Na južni železnici se je tudi vzpostavil promet.

STAVKA V OSJEKU POPUŠČA.

LDU Osjek, 23. aprila. Stavka je začela popuščati. Vsled vpoklica k orožnim vajam se stavkajoči vračajo na delo. Edino večina vlakovodij se skriva in se noče povrniti na delo.

POSTNI PROMET SE OBNOVI.

LDU Beograd, 23. aprila. Poštni promet, ki je bil doslej prekinjen vsled stavke železničarjev, se zopet vzpostavi v edenem vojaških vlakov.

POSKUŠENA SABOTAŽA.

LDU Beograd, 23. aprila. Iz Lapova poročajo: Pod vodstvom Franja Desajreka so nekateri stavkajoči železničarji nameravali z bombami in dinamitom pokvariti železniške naprave. Ker so jih prepoznali, so pobegnili v gozdove. Odposlane so bile za njimi vojaške patrulje, ki so jih v šumi Rokovu zapletle v boj. Potem so se zločinci razpršili. Vojaška uprava je poslala ojačenja za njimi, da jih ujame in izroči sodišču.

LAZNJIVCI NA DELU.

LDU Beograd, 23. aprila. Presbiri objavljajo: Povodom članka pod naslovom »Ko je dr. Korošec?« objavljenega v št. 97. »Radničkih novin« od 23. t. m., s katerim se hoče dokazati, da je poziv SLS, naveden v tem članku, delo dr. Korošca, za katero ima dr. Korošec nositi odgovornost, nas je g. dr. Korošec, minister za promet obvestil z nastopno izjavo: »Poziv, čigar vsebina je objavljena v 97. št. »Radničkih novin« od 23. aprila t. l., je publiciral leta 1914. dr. Šustersič, tedanji vodja SLS, brez znanja ali odobrenja samega vodstva te stranke. Ves ta samovoljni akt dr. Šustersiča, ki ga je izvršil sam na svojo roko, ne da bi predhodno obvestil o tem svojem koraku samo vodstvo stranke, je bil tudi eden glavnih razlogov, radi katerih je dr. Šustersič moral odstopiti kot vodja stranke in izročiti vodstvo dr. Korošču.«

NAŠ POSLANIK V BERLINU.

LDU Berlin, 23. aprila. (DunKU - Wolff) Novi opravnik kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev, Rajko Vintrovič, je danes državnemu ministru za zunanje posle izročil svoje poverilne listine.

KAPPA BODO IZPUSTILI.

LDU Stockholm, 23. aprila. (DunKU) Švedska vlada je sklenila, da se izpusti na svobodo pod pogojem, da se ne bo bavil s politiko in ne bo imel političnih stikov. Policijski predstojnik v Stockholmu je poblaščen določiti Kappovo bivališče.

MADRID BREZ KRUHA.

LDU Madrid, 23. aprila. (DunKU) Agence Havas javlja: Madrid bo jutri najbrže brez kruha, ker bodo peki radi nedostatne dobave moke in radi odredb, ki jih je izdal magistrat v svrhu preprečenja goljufije pri težji in kakovosti kruha, ustavili svoje obratovanje.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 36 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in pošten posebej, a najceneje. — Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

Suškinjo, ki ima veselje za vsa hišna dela, išče zaravnika na deželi (2 osebi). Prednost ima tista, ki zna kuhati ali šivati. Polzve se v Trnki, Kongresni trg št. 3.

Prodaja posesivo z gostilniškim obratom v bližini Ljubljane. Polzve se Trnavski pištan 14.

Sprejmejo se: Spretna zanesljiva kuharica, pridno dekle delotorno k trem otrokom, mali eno leto, dva večja. Vprašati je: Spodnja Šiška št. 91/II, levo, Zormanova hiša, nasproti državnega kolodvora.

Izjava. Obžalujem, da sem v vinjenosti izrekel zoper Andreja Marcana, posestnika in mešarskega mojstra v Ljubljani, žalitev, katera je neresnična.

JOSIP SKALJA, posestnik na Rebru št. 3.

Gospodična, sama, stojna, knjižničarka, zmožna vseh pisarniških del, govori slovensko, nemško, hrvaško in italijansko, išče primerne službe. Ponudbe na upravo pod »Primorka«.

Otroški voziček, dobro ohranjen se poštati predal št. 103, Ljubljana.

Zanesljivi, izkušeni, zelo energični dve

strežnici

se iščeta proti takojšnjemu sprejemu za bolnišnico bratovske skladišnice v Trbovljah. Prošnje je naslavljati na bratovsko skladišnico v Trbovljah.

KOLONIJALNO
Najcenejša dobava na debelo
FRUCTUS
d. d. za promet zem. proizvodov, kolonijalnim in drugim blagom preje
Izidor Scholler-a sin
(ustanovljeno 1883)
Zagreb, Vialška ul. 12.
Telefon 106. Brzjavlj: Fructus.
SPECERIJSKO
BLAGO

Eterično jelkino olje rekt. in **Jelkin-ekstrakt** — priporočam lekarnam, drogerijam, zdraviliščam itd.

Malinov sok (succus) prozorno čist, na drobno in debelo onim, ki razpolagajo z sladkorjem.

Sadne esence in kompozicije za izdelavo pokalic so vedno razpoložljive za sodavičarje. 600

Potnik Srečko, Ljubljana, Stomškova ulica 27.

Kavo čaj

Čokolado
Kakao
Kavni pridatek
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjec
Namizna vina
Mandelne
Rozine
Paradižnike
Dišave
Riž
Slive

razpošilja po celem kraljestvu

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Proti: Sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamenu, hemoroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda »Rogaška Slatina«.

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (43 mož med istimi absolvirani konservatoriji). — Za vsakovrstne zabave je skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti i. t. d.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.

Ravnateljstvo.

Jadransko hoteliško in kupališno dioničarsko društvo

Sušak-Reka, Zoonimirova ulica 102

Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:

Hotel-Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatja.	Sanatorij in veliko morsko kopališče „THERAPIA“ Crikvenica.	Palaco-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica. Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14	Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje in z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvrstna. — Otvorjeni skoraj celo leto. — Vse naročbe prijavi in daje pošiljati na Crikvenico: uprava hotela „MIRAMARE“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „SAN-MARINO“ v Novomu; za Sušak: SREDISNJI URED DRUŠTVA, SUŠAK-REKA. Naslov za brzjave: Jadransko društvo Sušak-Reka. Interurban telefon št. 9-8-9.	Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Telefon interurb. 5.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.		Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISAN“ Novi Vinodolski.

Pisana rmoderno urejena tovarna V. MARSANO „TIMEX“ TEHNIČNO podjetje za uvoz in izvoz : Zastopn. prvovrstnih tovarn. — Ekspozitura: Dunaj IV., Viktorgasse 4. Središče: Zagreb, Nikolićeva ulica št. 8.

STROJI proti takojšnjim dostavi:
1. Zage polnojarmen in krožne zage, oblični stroji za rezanje nastavkov (Dickenhobel), oblični stroji za rezanje (Abricht-Füge) in oblični stroji za votlo izrezovanje (Kehlhobel), valji za okrožne zage, brusilni stroji.
2. Stružni stroji, stroji za okroglo struženje (Fräss), skobelniki za kovine (Shaping), stroji za vrtnanje in brzo vrtnanje, škarje, ognjišča za kovače, stroji za obdelovanje pločevin, snovi, pile, stroji za rezanje vijakov.
3. Posamezne pile v vseh velikostih, različno orodje prvovrstnih tovarn.

Najcenejše žarnice!

Opozorjamo, da imamo v stari zalogi 150 voltne žarnice, katere oddamo na konsumente za lastno rabo dokler traja zaloga še po stari ceni. Obrnite se tedaj, predno drugje dražje plačate, na našo trdiko. 110 in 120 voltne žarnice, kakor vse ostale voltaze pridejo v najkrajšem času v prodajo. — Oglasite se pravočasno pri tvrdki Svetla, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Jugoslovansko inženirsko podjetje
družba z o. z. inženirska pisarna in stavbno podjetje družba z o. z.
Ljubljana Maribor
Sodna ulica št. 2 Viktringhofova ul. 34
Oddelki: I. Projekti, preračuni, Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo. Oddelki II. Vodne gradbe: izraba vodnih sil; poljedelska melioracija. Oddelki III. Beton, železobeton. Železne konstrukcije. Oddelki IV. Železnice, ceste, predori, mostovi. Oddelki V. Industrijska in gospodarska poslopja. Oddelki VI. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.
Brzjavni naslovi: JJP — Ljubljana — JJP — Maribor.

VINO NA DEBELO!
Braća Kastl
Zagreb, Gundulićeva ulica 14.
Telefon 21-28.

Mlini za kavo z lesenim in pločevinastim okrovom. — Najsolidnejša in zelo okusna izvršitev.

Tovarna za kovinasto blago MARTIN & Co.
Graz, Jakomini-gasse 106.

Dobavljamo trajno le razprodajalcem. Zastopniki se sprejmo.

Mestni stavbenik JAROSLAV BREUER
tehnična pisarna in stavbno podjetje
Ljubljana, Vojaška ul. 16a (na Friškoven)
Brzjavlj: Breuerstavba. Telefon klic 447.
izvršuje vse nad in podtalne stavbe, kakor hiše vseh vrst, industrijske stavbe, železnice, ceste, železobetonске mostove, elektrarne ter izdeluje vse v to stroko spadajoče načrte

Pozor! Specijalne stavbe po njegovem patentu iz vloga zidovja 66% prihranka danes najdražjega stavbenega materiala, to je opeke. Gradba je v dveh mesecih po pričetku popolnoma suha in torej porabna.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor barzun mehko kožo? Nočete sosenčih pes mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovani bodete! Zavidani! 1 lonček 9 K. No. III močnejše vrste 12 K. K temu Fellerjevo najfinejšo lilijsnomlečno milo 16 K.

Mušljice Vas kerja očesa? Fellerjev pravi turistovski oblični učinkuje brez bolečin hitro in zanesljivo. — Nobenih kurjin očes več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škatljica 4—K. velika škatljica 6—K. — Zelite še kaj? Fellerjeve Elza umivalne pastile (Kolonjska voda) 1 škatljica 7 K. — Fellerjev usipalni prašek proti potjenju, 1 škatljica 6 K. — Fellerjev mentolni črtnik zoper glavo- in zobobol 1 škatljica 4—K. — Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specijalni 33 K. — Najboljši parfum z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 12 K. — Močna Francovka v steklenicah po 8 K in 23 K. — Omot in pošten posebej a najceneje. — Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica donja, Elza trg 134. Hrvatska.

Hočete imeti lepe, zdrave lase? Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zaproči prha, prerano osivenje. Zabranj plešo! 1 lonček 9 K. No. III 12 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 250 K in 3—K.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

r. z. z. o. j., Kongresni trg št. 19

obrestuje od 1. aprila 1920 dalje:

Hranilne vloge po 4%
Vloge v tekočem računu po 3 1/2%

Stanje hranilnih vlog . . . 4.000.000 K
Stanje rezervnih zakladov 600.000 K

Zadružnikov 705 s 5788 deleži. Jamstvena glavnica 2.300.000 K.

Dovoljuje posojila na osebni kredit v tekočem računu in proti vknjižbi

Dovoljuje ranžijska posojila: Na ta opozorjamo zlasti one uradnike, ki imajo dolgove v Nemški Avstriji. Ti si s takojšnjo poravnavo dolgov lahko veliko pridobe na valutni. Vso tozadevno transakcijo izvede zadruga sama in sicer brezplačno in le proti povrnitvi naraslih stroškov. — Prospekti in pojasnila na razpolago.

Uradne ure za stranke od 8. ure do 12. ure dopoldne.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6
obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

DANICA
krema za čevlje

Dobiva se povsod!

„SLAVIA“ tovarna kemičnih proizvodov d. d. ZAGREB, Ilica 213.